

رهایی از قفس

درس پنجم

املا و واژه‌آموزی

بیت‌هایی را که کلمه‌های زیر در آنها به کار رفته است از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

طویان، شادکام، ارمغان، خطه

گفت آن طوطی که آنجا طویان چون بینی کن ز حال ما بیان

کرد بازرگان تجارت را تمام باز آمد سوی منزل شادکام

گفت طوطی ارمغان بنده کو؟ آنچه گفتم و آنچه دیدی، باز گو

گفت طوطی را چه خواهی ارمغان کارمت از خطه‌ی هندوستان

جدول زیر را با استفاده از کلمه‌های متن درس کامل کنید.

با کلمه‌های زیر متن را کامل کنید. توجه کنید که یکی از کلمه‌ها یک بار و بقیه دو بار به کار می‌روند.

سالنامه، هفته‌نامه، قولنامه، کتابنامه

پدرم گفت: «دخترم، لای **سالنامه** یک کاغذ است؛ آن را برایم بیاور.» وقتی به اتاق کار پدرم رفتم، روی میز کارش **هفته‌نامه** کودک و نوجوان را دیدم. خواندن مطالب این **هفته‌نامه** برایم بسیار جالب بود. پدرم همیشه آن را برای من می‌خرید. آن را برداشتم و با سرعت صفحاتش را ورق زدم و رسیدم به آخر مجله؛ شروع کردم به مرور کتاب‌هایی که فهرست آنها در **کتابنامه** آمده بود. ناگهان با صدای پدرم به خودم آمدم و تازه یادم افتاد دنبال یک کاغذ آمده بودم. کاغذ را از لای **سالنامه** برداشتم. بالای کاغذ کلمه‌ی **قولنامه** دیده می‌شد. کاغذ را به پدرم دادم و از او سؤال کردم: «**قولنامه** یعنی چی؟» پدرم لبخندی زد و گفت: «آفرین دخترم، مثل همیشه چیزی را که نمی‌دانی، می‌پرسی. این کاغذ نوشته‌ای است که هنگام خرید خانه نوشتیم و یک نوع قول و قرار بین فروشنده و خریدار است.»

با کنار هم گذاشتن کلمه‌های داخل کادر، مانند نمونه، کلمه‌ی جدید بسازید.

گران + بها = گران بها

خوش + حال = خوشحال

دل + تنگ = دل‌تنگ

شیرین + زبان = شیرین زبان

شکر + سخن = شکر سخن

شگفت + زده = شگفت زده

شاد + کام = شاد کام

کلمه‌های زیر را در جدول پیدا کنید و با مداد رنگی دور آنها خط بکشید.

بازرگان ، ثروتمند ، طوطی ، ارمغان ، حبس ، تعجب ، کنیز ، بازگو ، شروع ، باغ

ب	ط	د	ط	ی	ک	ب	ش
ا	ر	م	غ	ا	ن	ا	ر
ز	ظ	ت	ل	ح	ی	غ	و
ر	ث	ع	ا	ب	ز	ش	ت
ک	ن	ج	م	س	ه	ر	م
ا	چ	ب	ا	ز	گ	و	ن
ن	ض	ص	ن	خ	پ	ع	د

۱ از روی سرمشق زیر، خوش خط و زیبا بنویسید.

هر که نان از عمل خویش خورد منت حاتم طایی نبرد

هر که نان از عمل خویش خورد منت حاتم طایی نبرد

هر که نان از عمل خویش خورد منت حاتم طایی نبرد

۲ درباره‌ی مثلی که در متن داستان «قدم یازدهم» بود، نقاشی بکشید یا بخشی از آن داستان را که به این مثل مربوط بود، نقاشی کنید.

به عهده دانش آموز

با توجه به متن درس «**رهایی از قفس**» ترتیب رویدادهای زیر را شماره گذاری کنید.

- ۳ بازرگان به خانه ی خویش بازگشت.
- ۵ بازرگان با شرمندگی ماجرا را برایش تعریف کرد.
- ۷ بازرگان، طوطی را از پنجره ی خانه به باغ انداخت.
- ۴ طوطی درباره ی سوغاتی اش از بازرگان پرسید.
- ۱ بازرگان، پیام طوطی اش را به طوطیان هندوستان داد.
- ۶ طوطی اش درست مثل همان طوطی شروع به لرزیدن کرد و در قفس افتاد.
- ۸ طوطی که از بند آزاد شده بود، پرواز کرد و روی شاخه ی درخت نشست.
- ۲ با شنیدن حرف های بازرگان، یکی از طوطیان بر خود لرزید و از بالای درخت افتاد.

کتاب خوانی

یک کتاب داستان در کلاس بخوانید و رویدادهای آن را به ترتیب بنویسید.

نام داستان : **دزد و مرغ فلفلی**

۱. فلفلی یک مرغ داشت که توی ده شلمرود لنگه ی مرغش پیدا نمی شد.
۲. یک دزد موقعی که فلفلی داشت استراحت می کرد ؛ کاکلی را دزدید.
۳. فلفلی وقتی از خواب بیدار شد دید کاکلی نیست.
۴. سریع بار و بنه اش را برداشت و برای پیدا کردن کاکلی عازم شهر شد.
۵. به اکثر شهرهای ایران سفر کرد و با سوغاتی های این شهرها آشنا شد.
۶. در آخر مرغ خودش را پیدا کرد و با خود به خانه آورد.

الف) بند زیر را با دقت بخوانید و «جمله‌ی موضوع» آن را بنویسید. موضوع کلی و کوچک‌تر جمله‌ی موضوع را مشخص کنید و درباره‌ی جمله‌های دیگر بند، گفت‌وگو کنید.

«استخر بسیار زیبا بود. آب از فواره‌های آن تا ارتفاع زیادی بالا می‌رفت و با سر و صدا به روی سطح استخر می‌ریخت. نسیم، قطره‌های ریز آب را به سوی می‌برد. قوهای سفیدی بر پهنه‌ی آب شنا می‌کردند. بعضی از آنها مثل قایقی کوچک، آرام بر سینه‌ی آب حرکت می‌کردند. بعضی‌ها سرهایشان را زیر آب می‌بردند و بیرون می‌آوردند. بعضی‌ها نیز با هم بازی می‌کردند.»

جمله‌ی موضوع : **استخر بسیار زیبا بود.**

موضوع کلی:

زیبایی‌های استخر

موضوع کوچک‌تر:

حرکت قوها در استخر

برای زیباتر شدن بند توصیفی، نویسنده از شباهت قوها و قایق کوچک استفاده کرده است.

ب) یک بند توصیفی درباره‌ی «مادر» بنویسید. به این فکر کنید که مادر شبیه چیست.

مادر

مادرم فرشته‌ای است که خداوند بال‌هایش را گرفته و او را به شکل انسان به زمین فرستاده تا من هیچ وقت احساس تنهایی نکنم. فرشته‌ای که هر وقت اشک روی صورتم جاری شد، آن‌ها را پاک کرد و وقتی بیمار شدم پروانه‌وار کنارم چرخید و از من پرستاری کرد. مادر به خاطر زحمتهایت ازت ممنونم.